

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปรับปรุงแก้ไข ค.ศ.2003¹

The Transition of Political Structure in Lao PDR under the 2003 Amendment Constitution

ศุทธิกานต์ มีจัน²

Suthikarn Meechan²

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการนำเสนอการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว ฉบับปรับปรุงแก้ไข ค.ศ.2003 รวมไปถึงแนวโน้มในอนาคตที่เป็นผลจากปัจจัยแวดล้อมที่สปป.ลาวต้องเผชิญภายใต้เงื่อนไขต่างๆ โดยได้นำเสนอว่า ภาพรวมของการแก้ไขบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ค.ศ.2003 นั้น แสดงให้เห็นถึงเป้าหมายในการรักษาเอกภาพในการปกครอง และอำนาจทางการเมืองของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว โดยการเพิ่มหมวดว่าด้วยการป้องกันชาติ-ป้องกันความสงบการเพิ่มอำนาจของสภาแห่งชาติที่เพิ่มมากขึ้นโดยการหลอมอำนาจนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการบางส่วนไว้ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในส่วนของระบบเศรษฐกิจสังคมในขณะที่ยังคงเปิดการแข่งขันทางการเมืองยังคงปิดกั้นการเกิดขึ้นของพรรคการเมืองอื่นๆ และการแข่งขันเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติ ประกอบกับการแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของพลเมืองนั้น มุ่งเน้นเรื่องสิทธิในการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาโดยที่ไม่ได้ปรับปรุงเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองมากนัก

อย่างไรก็ดี ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่สปป.ลาวยังคงให้ความสำคัญกับการลงทุนและความร่วมมือต่างๆ จากต่างประเทศและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจภายใต้การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจการค้า จะเป็นเงื่อนไขที่ต่อผู้นำพรรคและรัฐบาลสปป.ลาวในการสร้างระบบการเมืองที่มีการผ่อนคลายท่าทีของการใช้อำนาจบังคับและมีกระบวนการซึ่งสามารถสร้างความเชื่อมั่นต่อการลงทุนจากต่างประเทศ อันจะส่งผลสำคัญต่อการสร้างความชอบธรรมของการปกครองโดยรัฐบาลพรรคเดียวของสปป.ลาวได้มากขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, รัฐธรรมนูญ, โครงสร้างการปกครอง

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองของ สปป.ลาว : ศึกษาเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว ค.ศ.1991 และ รัฐธรรมนูญฉบับปรับปรุงแก้ไขค.ศ.2003”ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม งบประมาณเงินรายได้ ประจำปี 2557.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขารัฐศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

E-mail: suthikarnmeechan@gmail.com

² Assistant Professor, Political Science, College of Politics and Governance, Mahasarakham University.

Abstract

In this article, I explain a transition of political structures in the Lao PDR under the 2003 amendment constitution. I also demonstrate how current circumstances shape the future of Laos PDR. The main focus of the revised constitution pertains to maintain power of Lao People's Revolutionary Party over the centralized governance and political power. In doing so, a section of national defense and security is added to the constitution. Accordingly, this section strengthens power of the National Assembly by integrating legislative power, executive power and a part of judiciary power. Yet political competitions are still restricted. It is difficult to found a new political party as well as to run an election for a member of the National Assembly. It is worth to note that the amendment of the constitution regarding citizen's rights concerns only an opportunity for education but not improving political rights and political freedom.

Nonetheless, with regard to economic conditions, the Lao government primarily emphasizes on foreign investment and cooperation. These conditions will provide positive consequences for the political system. Leaders of the political party and the government have to loosen their centralized political power and engender processes that will facilitate foreign investment and receive investors' confidence from overseas. These challenges will affect legitimacy of the Lao PDR one party system in coming years.

Keywords : Lao PRD, Constitution, Political Structure

บทนำ

ในแง่ของทฤษฎีทางรัฐธรรมนูญแล้ว อำนาจอธิปไตยในการสถาปนารัฐธรรมนูญเป็นอำนาจเริ่มแรก เพราะไม่มีอำนาจใดสามารถอยู่เหนืออำนาจเหล่านี้ ถือเป็นอำนาจอธิปไตยในการวางกฎเกณฑ์และปราศจากเงื่อนไขหรือข้อจำกัด ในฐานะที่เป็นอำนาจในการก่อร่างสร้างระบบการเมืองและกฎหมาย (อ้างใน สิงห์คำ วงพระจันทร์, 2550: 29) ซึ่งระเบียบวิธีในการใช้อำนาจการปกครองเช่นนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น หากแต่ยังถูกนำมาใช้ในการปกครองของประเทศที่ไม่เป็นประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นตัวอย่างที่น่าสนใจสำหรับลักษณะดังกล่าว กล่าวคือ ภาพรวมของระบบการเมืองการปกครองและรัฐธรรมนูญของสปป.ลาวนั้น ถือเป็นรัฐ

ที่ใช้การปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจที่ทิศทางการเมืองถูกกำหนดโดยรัฐธรรมนูญและมติการประชุมของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว (Lao People's Revolutionary Party : LPRP) อันมีเป้าหมายในการเสริมสร้างความชอบธรรมให้แก่พรรคและรักษาบทบาทการเป็นแกนกลางของระบบการปกครองในการควบคุมและชี้นำความเป็นไปของประเทศในด้านต่างๆ อย่างเบ็ดเสร็จ (สุณัย ผาสุข, 2543 : 166)

บทความนี้เป็นการนำเสนอถึงโครงสร้างทางการเมืองการปกครองของ สปป.ลาว โดยกล่าวถึงการสถาปนารัฐธรรมนูญขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศและการปรับตัวภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปรับปรุงแก้ไข ค.ศ.2003 ซึ่งลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่ปรากฏขึ้นนั้นไม่เพียงเพื่อการจัดระเบียบและกลไกทางการเมืองการปกครองที่ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบท

ทางการเมืองและสภาวะการณ์ต่างๆ ดังเช่นตัวอย่างในหลายประเทศเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการปรับตัวเพื่อบรรลุเป้าหมายในการสร้างการยอมรับและให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการได้เข้าเป็นสมาชิกของประชาคมโลก อีกทั้งการสร้างกระบวนการต่างๆ ภายหลังการแก้ไขรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีแนวโน้มที่จะกระทบถึงโครงสร้างการเมืองการปกครอง ทั้งในแง่ของโครงสร้างเชิงสถาบันและระดับการใช้อำนาจหน้าที่ของสถาบันการเมืองต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญ

การสถาปนารัฐธรรมนูญในสปป.ลาว

หลังจากการสถาปนาประเทศใน ค.ศ. 1975 รัฐบาลภายใต้พรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้ทำการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรลาวที่ประกาศใช้ใน ค.ศ. 1947 อีกทั้งในช่วงเวลาของการเริ่มต้นระบอบใหม่ภายใต้การนำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวในระยะแรกนั้นไม่มีรัฐธรรมนูญแต่ได้อาศัยการใช้กฎหมายลำดับรองซึ่งประกาศใช้โดยฝ่ายปกครอง เช่น กฎ คำสั่งของฝ่ายปกครอง ประกอบกับคำสอนทางพุทธศาสนา เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ

ต่อมาใน ค.ศ. 1984 มีความพยายามในการร่างรัฐธรรมนูญ ดังเห็นได้จาก การริเริ่มกำหนดผู้จะมาทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญแต่ไม่เป็นผลสำเร็จจนกระทั่ง ค.ศ. 1989 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สปป.ลาวเปิดประเทศเพื่อสร้างความร่วมมือและความช่วยเหลือจากต่างประเทศในหลายๆ ด้าน รวมทั้งด้านกฎหมายจึงได้มีการเริ่มกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นอีกครั้ง (วิพร เกตุแก้ว, 2550: 85 – 87 และ สิงห์คำ วงพระจันทร์, อ้างแล้ว: 1)

ทั้งนี้ เหตุผลในการจัดทำและความพยายามในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญนั้น เป็นผลมาจากปัจจัยหลัก คือ การล่มสลายของสหภาพโซเวียตและบทบาททางการเมืองของกลุ่มประเทศในยุโรปตะวันออกที่เคยให้การสนับสนุนการก่อตั้ง

รัฐสังคมนิยมของลาว ในช่วงปลายทศวรรษ ค.ศ. 1980 ส่งผลให้ผู้นำของสปป.ลาวเกิดความหวั่นไหวต่อสถานะของตนเอง ที่อาจสูญเสียอำนาจ และความกดดันท่ามกลางแนวโน้มของการปรับตัวไปสู่เสรีนิยม ตลอดจนสิทธิต่างๆ ที่จะได้รับรองจากนานาชาติ ดังนั้น จึงได้จัดตั้งระบบรัฐสภาและประกาศใช้รัฐธรรมนูญขึ้น (วิพร เกตุแก้ว, อ้างแล้ว: 87) เช่นเดียวกับมิตรประเทศสังคมนิยมที่ได้มีการประกาศใช้ก่อนหน้านั้น ได้แก่ เวียดนาม ซึ่งประกาศใช้รัฐธรรมนูญใน ค.ศ. 1980 และการประกาศใช้รัฐธรรมนูญของกัมพูชา ค.ศ. 1981 นอกจากนี้แล้ว ผลจากการหลั่งไหลของนักลงทุนที่เข้ามาทำธุรกิจใน สปป.ลาว เป็นจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศและเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุน (สิงห์คำ วงพระจันทร์, อ้างแล้ว: 2)

ใน ค.ศ. 1989 กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญเริ่มต้นขึ้น โดยสภาแห่งชาติได้จัดตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญระดับชาติ จำนวน 17 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ เข้าร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ประธานและรองประธานสภาแห่งชาติ ผู้แทนประชาชนประเทศ รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม รองประธานองค์กรแนวร่วมลาวรักชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ตัวแทนจากคณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติ ตัวแทนพรรคประชาชนปฏิวัติลาว และตัวแทนจากองค์กรมวลชนอื่นๆ ได้แก่ องค์กรเยาวชนปฏิวัติลาว สหพันธ์แม่หญิงลาว สหพันธ์กรรมบาลลาว ตลอดจนคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวเข้าร่วมเป็นกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ดี ในช่วงระยะเวลา 3 ปีของการร่างรัฐธรรมนูญมีข้อถกเถียงสำคัญ ได้แก่ ทางเลือกระหว่างโครงสร้างทางการเมืองภายใต้ระบบพรรคการเมืองเดียว (One Party System) ซึ่งเป็นข้อเสนอของฝ่ายรัฐบาล ด้วยเหตุผลของการสร้างและรักษาความเป็นเอกภาพของชาติ ในขณะที่ฝ่ายก้าวหน้าเสนอแนวทางระบบหลายพรรค (Multi-Party

System) ที่ต้องการให้เกิดประชาธิปไตย อิสราภาพ และความรุ่งเรือง ซึ่งในที่สุดฝ่ายรัฐบาลเป็นผู้ชนะ โดยฝ่ายก้าวหน้าได้ถูกคุมขังจำนวนหลายคน และบางส่วนได้ขอลาออกจากตำแหน่ง (วิพร เกตุแก้ว, อ้างแล้ว: 87 – 88)

เมื่อกระบวนการร่างแล้วเสร็จ ประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญระดับชาติ จึงได้นำเสนอร่างรัฐธรรมนูญของสปป.ลาว ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 หมวด มีบทบัญญัติทั้งสิ้น 80 มาตรา ต่อสภาแห่งชาติในวาระการประชุมของวันที่ 14 สิงหาคม ค.ศ. 1991 เพื่อพิจารณาและให้การรับรอง ซึ่งที่ประชุมได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ โดยนายไกสอน พมวิหาน (Kaysone Phomvihane) ในฐานะประธานประเทศได้ออกรัฐดาร์สประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว ในวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ.1991 (เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์, 2538) และถือเป็นวันรัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว

การแก้ไขรัฐธรรมนูญใน ค.ศ. 2003

รัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว ฉบับปัจจุบันได้มีการปรับปรุงและประกาศใช้ใน ค.ศ.2003 โดยที่ประชุมสมัชชาสามัญของสภาแห่งชาติ ชุดที่ 4 ในวัน

ที่ 6 พฤษภาคม ค.ศ.2003 ด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ และลงนามประกาศใช้โดย ฯพณฯ คำไต สีพันดอน ประธานประเทศในขณะนั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2553) ซึ่งถือเป็นผลงานที่สำคัญของสภาแห่งชาติชุดนี้ ทั้งนี้ปัจจัยที่นำไปสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น นอกจากจะมีผลต่อการปรับปรุงระบบกฎหมายแล้ว ยังได้รับอิทธิพลจากบริบททางการเมืองที่ต้องการส่งเสริมเสถียรภาพของการเมืองภายในประเทศ รวมทั้งเอื้อต่อการขยายตัวและรองรับการปรับตัวทางเศรษฐกิจไปจนถึงการยกระดับบทบาทของ สปป.ลาว ในเวทีโลก

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 11 หมวด จำนวน 98 มาตรา โดยมีมาตราที่ได้รับการแก้ไขหรือเพิ่มเติม จำนวน 52 มาตรา ดังตารางด้านล่าง นอกจากนี้ ยังได้มีการเผยแพร่รัฐธรรมนูญในฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษเพื่อเผยแพร่อย่างเป็นทางการ รวมทั้งกฎหมายต่างๆ เพื่อให้มีความทันสมัยและเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุนในประเทศ ทั้งกฎหมายในกลุ่มด้านการปกครองและคุ้มครอง รัฐกฎหมายด้านเศรษฐกิจ และกฎหมายด้านสังคมและวัฒนธรรม

ตารางแสดงโครงสร้าง การจัดหมวดหมู่ มาตราของรัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว ค.ศ.1991 และมาตราที่ได้รับการแก้ไขหรือเพิ่มเติมในรัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว ฉบับแก้ไขปรับปรุง ค.ศ.2003

หมวด	มาตราใน รธน. 1991	มาตราใน รธน. 2003	มาตราที่ได้รับการแก้ไข หรือเพิ่มเติม
1.ระบอบการเมือง	1-12	1-12	4 , 9-11
2.ระบอบเศรษฐกิจและสังคม	13-20	13-30	13-15 , 17-30
3.การป้องกันชาติ - ป้องกันความสงบ	-	31-33	31-33
4.สิทธิและหน้าที่พื้นฐานของพลเมือง	21-38	34-51	36, 39, 41- 42
5.สภาแห่งชาติ	39-51	52-64	52-54 ,56- 59, 62- 63
6.ประธานประเทศ	52-55	65-68	66-68
7.รัฐบาล	56-61	69-74	70-74
8.การปกครองท้องถิ่น	62-64	75-78	75-77
9.ศาลประชาชนและองค์กรอัยการประชาชน	65-73	79-88	79-81, 85-88
10.ภาษาอักษรเครื่องหมายชาติธงชาติเพลงชาติ	75-79	89-95	93 ,94
วันชาติสกุลเงินและนครหลวง			
11.บทบัญญัติสุดท้าย	80	96-98	96 และ 98

ที่มา : สุทธิกานต์ มีจัน,2558.

ด้านการแก้ไขบทบัญญัตินั้นได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมทุกหมวด โดยมีเพียงการเพิ่มบทบัญญัติในหมวดที่ว่าด้วยการป้องกันชาติ – ป้องกันความสงบ จำนวน 3 มาตรา ซึ่งเป็นการรับรองอำนาจหน้าที่ของกองกำลังป้องกันชาติ-ป้องกันความสงบ รวมถึงเป็นหน้าที่ของทุกองค์กรจัดตั้งและพลเมืองลาวทุกคน ซึ่งต้องให้ความร่วมมือเพื่อรักษาเอกราชและความสงบเรียบร้อยในชาติ โดยต้องสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในขณะที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมและปรับปรุงเนื้อหาในหมวดต่างๆ ที่สำคัญได้แก่ หมวดว่าด้วยระบอบเศรษฐกิจและสังคม ที่มีการแก้ไขและเพิ่มเติมเกือบทั้งหมด

สาระสำคัญ คือ การระบุถึงเป้าหมายในการพัฒนาทางอุตสาหกรรม และการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจของนานาชาติ มุ่งเน้นการดำเนินการตามกลไกเศรษฐกิจตลาด ทั้งในรูปแบบของการแข่งขันและร่วมมือ ภายใต้การดำเนินนโยบายของรัฐตามแนวทางสังคมนิยม นอกจากนี้ยังได้เพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุนต่างชาติโดยกำหนดหลักประกันว่ารัฐส่งเสริมการลงทุนของต่างประเทศ ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้แก่การลงทุนเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เข้าสู่ระบบการผลิต ภาคธุรกิจและการบริการ โดยทรัพย์สินและทุนที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้ลงทุนจะไม่ถูกยึดหรือโอนเป็นของรัฐ

ในส่วนของหมวดว่าด้วยระบอบการเมืองนั้น เนื้อหาของการแก้ไขเพิ่มเติมตัวบทเป็นการเน้นย้ำถึงสิทธิอำนาจของสภาแห่งชาติ ในฐานะสถาบันการเมืองที่มีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชน ตลอดจนการบัญญัติให้ภิกษุสามเณรมีหน้าที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือดำเนินการต่างๆ อันเป็นประโยชน์แก่ชาติและประชาชน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการเคารพกฎหมายที่ทุกภาคส่วนของประเทศต้องปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด ตลอดจนการเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ชี้ให้เห็นแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เปิดกว้างสร้างความสัมพันธ์และ

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศโดยใช้รูปแบบความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจแบบรอบด้าน อันเป็นลักษณะสำคัญของนโยบายต่างประเทศของ สปป.ลาว หลังการล่มสลายของสหภาพโซเวียต

ในหมวดว่าด้วยสิทธิและหน้าที่พื้นฐานของพลเมืองนั้นโดยสาระพื้นฐานไม่ได้มีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงมากนัก ซึ่งมีการเพิ่มเนื้อหาที่เน้นว่าสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาคือโอกาสในการยกฐานะความก้าวหน้าของพลเมือง นอกจากนี้ยังได้คุ้มครองสิทธิของพลเมืองในการถูกจับกุมหรือตรวจค้นเคหสถานที่ต้องอยู่ภายใต้คำสั่งของผู้มีสิทธิอำนาจ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้กำหนดให้เป็นองค์การอัยการหรือศาลประชาชนเว้นเสียแต่ในกรณีที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ด้านหมวดว่าด้วยสภาแห่งชาติ ถือเป็นหมวดที่มีความสำคัญอีกหมวดหนึ่ง โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมตัวบทในหมวดนี้ จำนวน 9 มาตรา สาระสำคัญ คือ การเน้นย้ำถึงสถานะทางอำนาจของสภาแห่งชาติในฐานะที่เป็นองค์กรตัวแทนแห่งสิทธิอำนาจของรัฐและผลประโยชน์ของประชาชน บรรดาชนเผ่า นอกจากนี้ยังได้มีการเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ในการเลือกตั้งหรือปลดผู้ดำรงตำแหน่ง ประธาน รองประธาน และกรรมการในคณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติ รวมทั้งยังได้เพิ่มเติมเรื่องที่มาของสภาแห่งชาติว่าในกรณีที่มีความจำเป็น สภาแห่งชาติจะดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติก่อนการหมดวาระของตนก็ได้แต่ต้องได้รับความเห็นชอบอย่างน้อย 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาแห่งชาติที่เข้าร่วมการประชุม เช่นเดียวกับการเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติ ที่มีอำนาจแต่งตั้งโยกย้าย หรือปลดตำแหน่งผู้พิพากษาของศาลประชาชนทุกระดับและผู้พิพากษาของศาลทหาร

นอกจากนี้ ยังได้มีการขยายขอบเขตอำนาจในการเสนอร่างกฎหมายให้แก่ แนวร่วมลาวสร้างชาติและองค์กรจัดตั้งมหาชนชั้นศูนย์กลาง ในขณะเดียวกันการแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ลดอำนาจ

หน้าที่ของกรรมการในสภาแห่งชาติในด้านนิติบัญญัติลงบางส่วน โดยได้ตัดอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างรัฐดาร์สออก เหลือเพียงหน้าที่พิจารณาร่างกฎหมายและร่างรัฐบัญญัติก่อนนำเสนอ ต่อคณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติและประธานประเทศ

ด้านหมวดประธานประเทศ มีการแก้ไขเพิ่มเติม 3 มาตรา สำคัญ คือ การแก้ไขเนื้อหาความของบทบัญญัติว่าด้วยวาระของประธานประเทศจากเดิมกำหนดระยะเวลา 5 ปี ให้มีวาระเท่ากับวาระของสภาแห่งชาติ ส่วนอำนาจหน้าที่นั้นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ให้อำนาจแก่ประธานประเทศในการออกรัฐบัญญัติและรัฐดาร์ส โดยการตัดถ้อยคำที่ต้องเป็นไปตามการเสนอของคณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติออก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากตัวบทแล้ว เป็นการเพิ่มอิสระให้แก่ประธานประเทศมากขึ้น

ในขณะที่อำนาจในการแต่งตั้งและปลดผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับปรับปรุงแก้ไข ค.ศ.2003 ประธานประเทศสามารถแต่งตั้งหรือปลดผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รวมทั้งมีอำนาจแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกรัฐบาลภายหลังที่สภาแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบแล้ว ซึ่งบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิมนั้นกำหนดให้ประธานประเทศพิจารณาแล้วจึงเสนอต่อสภาแห่งชาติเพื่อให้ความเห็นชอบ ประกอบกับบทบัญญัติใหม่ยังได้ให้อำนาจแก่ประธานประเทศเพิ่มขึ้นในการแต่งตั้งหรือปลดผู้ดำรงตำแหน่งรองประธานศาลประชาชนสูงสุดตามการเสนอของประธานศาลประชาชนสูงสุด รวมทั้งแต่งตั้งหรือปลดผู้ดำรงตำแหน่งรองอัยการประชาชนสูงสุดตามการเสนอของอัยการประชาชนสูงสุด

หมวดรัฐบาล มีการแก้ไขเพิ่มเติม 5 มาตรา โดยสาระสำคัญคือ การเพิ่มภารกิจในการรายงานผลการดำเนินงานของตนต่อสภาแห่งชาติต่อคณะประจำสภาแห่งชาติ(ในเวลาที่สภาแห่งชาติ

ไม่ได้เปิดการประชุม) และรายงานต่อประธานประเทศ อีกทั้งกำหนดให้รัฐบาลมีวาระเท่ากับวาระของสภาแห่งชาติ แทนที่บทบัญญัติเดิมซึ่งกำหนดไว้ 5 ปี นอกจากนี้ยังมีการแก้ไขขั้นตอนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี จากเดิมนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ที่ประธานประเทศเป็นผู้แต่งตั้งโดยสภาแห่งชาติให้การรับรอง เปลี่ยนเป็นประธานประเทศจะดำเนินการแต่งตั้งหรือปลดนายกรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งภายหลังที่สภาแห่งชาติได้ให้การเห็นชอบแล้ว ทั้งยังได้มีการเพิ่มเติมนำหน้าที่โดยนายกรัฐมนตรีมีอำนาจในการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงต่างๆ รองหัวหน้าองค์กรเทียบเท่ากระทรวง หัวหน้าทบวง รองเจ้าแขวง รองเจ้าครองนครหลวง ตลอดจนเลื่อนชั้นหรือปลดผู้ดำรงตำแหน่งชั้นพันเอกของกำลังป้องกันชาติ-ป้องกันความสงบและตำแหน่งอื่นๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย

สำหรับหมวดการปกครองท้องถิ่น แม้จะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพียง 3 มาตรา โดยแบ่งการปกครองท้องถิ่นออกเป็นสามชั้น ได้แก่ ชั้นแขวง ชั้นเมืองและชั้นบ้าน อันเนื่องจากการเปลี่ยนเขตการปกครองกำแพงนคร เป็น นครหลวง เวียงจันทน์ รวมถึงเปลี่ยนแปลงชื่อตำแหน่งจากเจ้าครองกำแพงนคร เป็น เจ้าครองนครหลวง เวียงจันทน์ ตลอดจนมีการเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการตั้งเขตพิเศษขึ้นตามความเห็นชอบของสภาแห่งชาติ ซึ่งเขตพิเศษมีฐานะเทียบเท่ากับแขวง นอกจากนี้ยังได้มีการเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้ปกครองท้องถิ่นในระดับต่างๆ โดยกำหนดให้ทำหน้าที่คุ้มครองพลเมือง พิจารณาและแก้ไขตามคำร้องทุกข์และข้อเสนอของประชาชนที่อยู่ในขอบเขตสิทธิอำนาจของตนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม นอกจากตัวบทของรัฐธรรมนูญแล้ว โครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงให้ทันสมัยมากขึ้นภายใต้กฎหมายการปกครองท้องถิ่น ค.ศ.2003 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงทางนิติกรรมที่ได้มี

การเพิ่มอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพื่อการปรับปรุงการปกครองและการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมให้อยู่ในอำนาจของการปกครองท้องถิ่น ที่มีแนวโน้มนโยบายเปลี่ยนให้แขวงเป็นหน่วยด้านยุทธศาสตร์เปลี่ยนเมืองให้เป็นหน่วยด้านการวางแผนและงบประมาณ เปลี่ยนหมู่บ้านให้เป็นหน่วยสนับสนุนการทำงาน (อรรถพล กาญจนพงษ์พร และ สิริกุล สุรินทร์วงศ์, 2553:387)

ด้านโครงสร้างการปกครองในส่วนของฝ่ายตุลาการนั้น มีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาในหมวดว่าด้วย ศาลประชาชน และองค์กรอัยการประชาชนจำนวน 7 มาตรา ซึ่งในส่วนของศาลประชาชนนั้น ได้มีการเพิ่มศาลอุทธรณ์ขึ้น ตลอดจนให้อำนาจแก่ศาลประชาชนสูงสุดในการเสนอต่อประธานประเทศเพื่อการแต่งตั้งหรือปลดผู้ดำรงตำแหน่งรองประธานศาลประชาชนสูงสุด ในขณะที่บรรดาผู้พิพากษาศาลชั้นต่างๆ และศาลทหารจะได้รับการแต่งตั้งหรือปลดโดยคณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติ ตามการเสนอของศาลประชาชนสูงสุด

ด้านสัญลักษณ์ของชาติ ในหมวดว่าด้วย ภาษา อักษร เครื่องหมายชาติ ธงชาติ เพลงชาติ วันชาติ สกุลเงิน และนครหลวง ไม่มีการแก้ไขในเนื้อหาจากฉบับเดิมแต่อย่างใด มีเพียงการเพิ่มเติมตัวบท 2 มาตรา คือ การกำหนดให้วันที่ 2 ธันวาคม ซึ่งตรงกับวันสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อค.ศ. 1975 เป็นวันชาติ รวมทั้งกำหนดให้เงินกีบ เป็นสกุลเงินประจำชาติ

ส่วนบทบัญญัติสุดท้าย มีการเพิ่มเติมมาตราจากเดิมที่มีเพียง 1 มาตรา เป็น 3 มาตรา โดยมีสาระสำคัญคือ การประกาศให้รัฐธรรมนูญเป็น กฎหมายพื้นฐานของชาติและเป็นกฎหมายสูงสุดที่บรรดากฎหมายต่างๆ ต้องให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ประกอบกับกำหนดให้รัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้เมื่อมีการออกรัฐดำรัสประกาศใช้รัฐธรรมนูญโดยประธานประเทศ ในขณะที่กระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญยังคงไว้ตามบทบัญญัติเดิมในรัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว ค.ศ.1991 ดังเดิม

แม้ตัวบทของรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ ได้บัญญัติถึงที่มาของของอำนาจอธิปไตย สิทธิของการเป็นเจ้าของประเทศว่าเป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน ทั้งยังเป็นผู้ก่อตั้งองค์การตัวแทนแห่งสิทธิอำนาจและผลประโยชน์ของประชาชนซึ่งมีชื่อว่าสภาแห่งชาติก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้วพรรคคือสถาบันการเมืองเดียวที่มีอำนาจเด็ดขาดทั้งในทางปฏิบัติและในทางกฎหมายที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้พรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นแกนนำในการปฏิบัติและเป็นหลักประกันในการดำเนินงานในนามสิทธิการเป็นเจ้าของประเทศของประชาชนทุกคนแล้ว รวมทั้งในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไม่ได้มีการกำหนดถึงขอบเขตการใช้อำนาจของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวแต่อย่างใด

แม้ว่าตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว ได้บัญญัติอย่างเป็นทางการในเรื่องการแบ่งแยกอำนาจก็ตาม แต่ในความเป็นจริงโครงสร้างทางการเมืองการปกครองของ สปป.ลาวนั้นพรรคทำหน้าที่ในการกำหนดทิศทางและนโยบายในการบริหารประเทศ โดยมีสมาชิกสภาแห่งชาติซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติทำหน้าที่รับรองกฎหมายที่เสนอโดยรัฐบาลและมติของที่ประชุมพรรค รวมทั้งมีอำนาจในการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของทั้งฝ่ายบริหารและตุลาการ ซึ่งที่มาของสมาชิกสภาชาตินั้นมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ภายใต้เงื่อนไขของการเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะต้องได้รับการเสนอชื่อหรือได้รับการรับรองจากพรรคหรือองค์กรของพรรคในระดับต่างๆ

ในขณะที่ทั้งผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีและแนวนโยบายของรัฐบาลต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาแห่งชาติและการกำหนดแนวทางตามมติของพรรคเป็นสำคัญ รวมไปถึงอิทธิพลของคณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติที่มีต่อการแต่งตั้งหรือปลดผู้พิพากษา ระบบงานยุติธรรมของฝ่ายตุลาการ อำนาจชี้ขาดการตีความกฎหมาย ด้วยลักษณะเช่นนี้จึงเป็นผลให้การแบ่ง

แยกอำนาจเป็นเพียงโครงสร้างการปกครองที่มีการแบ่งหน้าที่เท่านั้น แต่ไม่ได้เป็นการแบ่งแยกในลักษณะถ่วงดุลหรือนำไปสู่การตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรปกครองในส่วนต่างๆ แต่อย่างใด เมื่อเป็นเช่นนี้พรรคประชาชนปฏิวัติลาวจึงเป็นสถาบันการเมืองเพียงหนึ่งเดียวที่มีอำนาจสูงสุดอย่างแท้จริง

ผลที่เกิดขึ้นภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฉบับปรับปรุงแก้ไข ค.ศ. 2003

ที่มาของรัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว ค.ศ. 1991 และ ฉบับปรับปรุงแก้ไข ค.ศ.2003 นั้น มีที่มาจากเงื่อนไขสำคัญเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ประการแรก การมีรัฐธรรมนูญในฐานะการปกครองของรัฐสมัยใหม่และการสถาปนาหลักการปกครองที่เป็นทางการ ประการที่สองคือ การสร้างความเชื่อมั่นและหลักประกันเพื่อรองรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในขณะที่การจ้องมองโครงสร้างทางการเมืองปกครองในหมวดต่างๆ ของรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับในภาพรวมมีความคล้ายคลึงกันโดยไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างการใช้อำนาจการปกครองหลักใดๆ มากนัก ภายใต้ระบบพรรคการเมืองแบบพรรคเดียวที่มีสถานะเป็นศูนย์กลางอำนาจของรัฐ

ทั้งนี้ ผลที่เกิดจากการปรับโครงสร้างการเมืองการปกครองภายใต้บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญฉบับปรับปรุงแก้ไข ค.ศ.2003 นั้น พบว่า แม้จะไม่ได้มีการเพิ่มเติมหรือสร้างบทบัญญัติที่เพิ่มอำนาจให้แก่พรรคประชาชนปฏิวัติลาว ซึ่งเป็นแกนกลางของโครงสร้างการเมืองการปกครองของประเทศ แต่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้สภาแห่งชาติเป็นองค์กรตัวแทนแห่งสิทธิอำนาจและผลประโยชน์ของประชาชนทุกเผ่าชน เป็นองค์กรใช้อำนาจแห่งรัฐ และเป็นองค์กรนิติบัญญัติที่มีอำนาจในการพิจารณาปัญหาพื้นฐานของประเทศ

ตลอดจนติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร ศาลประชาชน และองค์กรอัยการประชาชน

นอกจากการรวมศูนย์อำนาจของโครงสร้างการปกครองระดับชาติที่สภาแห่งชาติแล้ว การปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นทั้งหน่วยการปกครองที่สอดคล้อง ตรวจสอบ ถ่วงดุลต่ออุดมการณ์ หลักการแห่งรัฐ รวมทั้งการปฏิบัติตามแนวนโยบายของรัฐและเป็นกลไกเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ตลอดจนเป็นที่มาของรายได้ให้แก่รัฐและเมื่อพบปะทางทางการเมืองของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ที่มีเส้นแบ่งระหว่างพรรคกับรัฐบาลไม่ชัดเจนจึงทำให้การบริหารประเทศเป็นไปตามมติหรือความเห็นชอบจากพรรค โดยมีกรมการเมือง (Politburo) ซึ่งมีอำนาจตัดสินใจสูงสุดและอิทธิพลของศูนย์กลางพรรคได้เป็นส่วนสำคัญในการปกครองทุกระดับ รวมทั้งพรรคยังได้จัดตั้งคณะกรรมการและสาขาซึ่งมีสมาชิกขยายไปทั่วประเทศ (ศรีประภา เพชรมีศรี, 2547 : 220)

แม้บทบัญญัติของการแก้ไขรัฐธรรมนูญจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองสังคมด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายตลอดจนความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย และเน้นการเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกฎหมายอย่างเคร่งครัด แต่ผลที่เกิดขึ้นภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฉบับปรับปรุงแก้ไข ค.ศ.2003 นั้น กลับยังคงมุ่งเน้นการรักษาเอกภาพของชาติภายใต้การรวมศูนย์อำนาจและผูกขาดบทบาทนำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ตลอดจนการควบคุมสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองที่ยังคงปรากฏชัดเจน

ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการกำหนดเงื่อนไขในการดำเนินนโยบายที่ไม่มีการแทรกแซงกิจการภายในระหว่างกัน มีความเสมอภาคโดยต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ อันเป็นแนวทางที่พรรคและรัฐบาลใช้ในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่เปิดรับความช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนจากต่างประเทศเสมอมา

ดังเห็นได้ว่าตัวบทของรัฐธรรมนูญสะท้อนให้เห็นถึงบริบททางการเมืองที่สปป.ลาวนั้น ได้รับผลกระทบจากอิทธิพลทั้งความขัดแย้งภายในและภัยคุกคามจากภายนอกโดยตลอด แม้รัฐธรรมนูญจะกำหนดให้ระบบเศรษฐกิจเป็นแบบเสรีนิยม แต่ในการปกครองแล้ว ยังคงอ้างถึงอุดมการณ์สังคมนิยมภายใต้ชื่อ ประชาธิปไตยประชาชน ที่เน้นเรื่องการสร้างความสามัคคีเพื่อรักษาเอกราชและเอกภาพของชาติเพื่อเป็นกลไกค้ำยันในการดำรงรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพในระบบการเมืองการปกครองของ สปป.ลาว

อย่างไรก็ดี เจื่อนไขทางโครงสร้างการปกครองและความเข้มแข็งของการปกครองภายใต้ระบบพรรคเดียวที่ผูกขาดอำนาจยาวนาน ทำให้โอกาสหรือการบ่มเพาะความเป็นพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น (active citizen) และมีความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองเป็นไปอย่างจำกัด ในขณะที่การรับรู้เรื่องความเป็นพลเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบต่างๆ สิทธิมนุษยชน และธรรมาภิบาล ที่ได้รับการนำเสนออย่างแพร่หลาย ล้วนนำไปสู่การตั้งคำถามต่อความเป็นไปในอนาคตของสปป.ลาวว่า จะดำรงอยู่ภายใต้ลักษณะเช่นนี้หรือมีการปรับตัวไปในทิศทางใด (ศุทธิกานต์ มีจัน, 2556: 121-122) ทั้งยังถือเป็นความท้าทายสำคัญต่อวิถีทางการจัดความสัมพันธ์ระหว่างพรรคประชาชนปฏิวัติลาว รัฐบาล ราชการส่วนกลางกับการปกครองในระดับท้องถิ่น รวมถึงรัฐกับพลเมืองด้วย และแม้ว่าสิ่งเหล่านี้จะไม่อยู่ในเจตนารมณ์แห่งรัฐก็ตาม หากแต่เป็นกระแสการเมืองโลกที่ประเทศขนาดเล็กและไม่ใช่ประชาธิปไตยอย่าง สปป.ลาว ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

นอกจากนี้แล้ว ยังกล่าวได้ว่าสปป.ลาว ยังคงต้องเผชิญหน้าต่อการปรับตัวและประเด็นท้าทายต่างๆ ดังที่เครือข่ายเอเชียเพื่อการเลือกตั้งเสรี (Asian Network for Free Elections :ANFREL) หยิบยกกรณีของสปป.ลาว ขึ้นมาเป็นตัวอย่างของการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าสู่รัฐสภาของ

ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนที่ควรมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อมุ่งสู่การเมืองที่มีมาตรฐาน มีการจัดตั้งองค์กรอิสระด้านการเลือกตั้ง เพื่อจัดการเลือกตั้งที่โปร่งใสบริสุทธิ์ยุติธรรม และเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลในทางการเมืองอย่างจริงจังซึ่งสปป.ลาว อยู่ในกลุ่มประเทศสังคมนิยมเช่นเดียวกับเวียดนาม ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งยังขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรัฐและคณะกรรมการเลือกตั้งของประเทศ รวมไปถึงการมีกฎหมายจำกัดการเกิดขึ้นของฝ่ายค้านหลายรูปแบบ ทั้งในรูปแบบของพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองนอกรัฐสภาต่างๆ ตลอดจนการจำกัดเสรีภาพของสื่อ (สมศรี หาญอนันตสุข, 2552)

บทสรุป : สปป.ลาว กับแนวโน้มการปรับตัวในอนาคต

แม้โครงสร้างการปกครองของสปป.ลาว ยังคงยึดถือแนวทางการรวมศูนย์อำนาจที่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวและนโยบายต่างประเทศที่ไม่ต้องการให้มีการแทรกแซงกิจการภายในประเทศ แต่การปรับตัวของสปป.ลาวในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่แนวทางเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมและการเปิดรับความร่วมมือกับประเทศต่างๆ นับตั้งแต่มีการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่และการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งสปป.ลาว ค.ศ.1991 เป็นต้นมา ประกอบกับความพยายามในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก ด้วยการเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศต่างๆ ดังพิจารณาได้จาก การสร้างความร่วมมือและความพยายามในการกระชับความสัมพันธ์ภายใต้การกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 ค.ศ. 2011-2015 ที่วางทิศทางไว้รองรับการเป็นประชาคมอาเซียนใน ค.ศ.2015 สปป.ลาว ได้วางเป้าหมายในการระดมการลงทุนทั้งจากภายในและต่างประเทศให้ได้มูลค่ารวมไม่น้อยกว่า 15,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ไม่ใช่เพียงแก้ปัญหาความยากจนของประชาชน แต่ยังรวมไปถึงคุณภาพชีวิตในด้าน

ต่าง ๆ เช่น การลดอัตราการเสียชีวิตของเด็กที่อายุต่ำกว่า 1 ปี การขยายโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ การรักษาสุขภาพแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการเสริมสร้างความร่วมมือกับนานาชาติเพื่อการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน (ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์, 2556 :14)

ตัวอย่างสำคัญคือ สปป.ลาวได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) อย่างเป็นทางการในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.2013 หลังจากใช้ความพยายามเจรจาต่อรองมากกว่า 15 ปี และได้พยายามปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ตามเงื่อนไข อาทิ กฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและกฎหมายการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นต้น และแม้ว่าการปฏิรูปดังกล่าวอาจไม่ได้ส่งผลต่อการเปิดเสรีทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ถือได้ว่าเป็นการวางรากฐานของหลักนิติรัฐและธรรมาภิบาลในอนาคต (Freedom House, 2014) แสดงให้เห็นถึงแนวโน้ม

ในอนาคตที่สปป.ลาว ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการปรับกลไกทางกฎหมายและการเมืองโดยเฉพาะด้านสิทธิพลเมือง ที่ส่งผลต่อการพัฒนาและการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่มีการล่วงละเมิดในหลายกรณี ตลอดจนการผูกขาดอำนาจทางการเมืองที่นำไปสู่การถูกตั้งคำถามจากประชาคมโลก ถึงความโปร่งใสและการจัดการต่อปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน

อย่างไรก็ตาม แม้ปัจจุบันจะยังไม่มีวี่แววการเคลื่อนไหวในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นทางการ แต่คาดการณ์ได้ว่าเงื่อนไขทางเศรษฐกิจภายใต้การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจการค้าอันเป็นปัจจัยที่ผู้นำพรรคและรัฐบาลสปป.ลาวให้ความสำคัญมาโดยตลอด จะเป็นเงื่อนไขที่ดีต่อสร้างระบบการเมืองที่มีการผ่อนคลายท่าทีของการใช้อำนาจบังคับและการแบ่งแยกอำนาจภายใต้โครงสร้างทางการเมืองที่มีกระบวนการซึ่งสามารถตรวจสอบและถ่วงดุลได้มากขึ้นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- เรืองเดช ปันเขื่อนขัติย์. (2538). *กฎหมายหมายลาว*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการโครงการอินโดจีนศึกษา สถาบันวิจัย ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิพร เกตุแก้ว. (2550). *การเมืองในลาว (PS 476)*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมศรี หาญอนันท์สุข. (2552). “แผนการประชาธิปไตยอาเซียน ต่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมของ 10 ประเทศ สมาชิก”. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2557. Available from: URL <http://www.prachatai.com/journal/2009/10/26237>.
- สุนัยผาสุข, “ลาว” ใน วัชรินทร์ ยงศิริและคณะ (บรรณาธิการ). (2543). *เอเชียรายปี 2000/2543*. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิงห์คำ วงพระจันทร์. (2550). *การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการนิติบัญญัติระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กับราชอาณาจักรไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2553). *รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวฉบับปรับปรุง แก้ไข พ.ศ.2546*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2557. Available from: URL http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/admin_souvaneee/download/article/article_20101015150629.pdf.
- ศุทธิกานต์ มีจั่น. (2556). *ระบบการปกครองท้องถิ่นประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ศุทธิกานต์ มีจั่น. (2558). *ระบบการเมืองการปกครองและรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. (2556). *เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เศรษฐกิจที่เติบโตของลาว ในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- ศรีประภา เพชรมีศรี. “มีหรือไม่มี การเมืองใหม่ในลาว?” ใน อุกฤษณ์เปี่ยมนันท์ และ พรพิมล ตรีโชติ (บรรณาธิการ). (2547). *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : กระบวนการเป็นประชาธิปไตยและการเมืองสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถพล กาญจนพงษ์พร และ สิริกุล สุวินทวงศ์. “การจัดการสิ่งแวดล้อมในประเทศลาว” ใน สีดา สอนศรี และคณะ. (2553). *การจัดการสิ่งแวดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและสิ่งพิมพ์ คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Freedom House. (2014). “*Laos: Freedom in the World 2014*”. [Cited 2015, January 12]. Available from: URL <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2014/laos>.